

2016. gadā Jaunpils futbola entuziasti nolēma dibināt **futbola klubu** "Jaunpils", kura mērķis futbola popularizēšana novadā. 2017. gada septembrī Jaunpilī tika organizētas futbola dienas jeb futbols katrā sētā, kuru ietvaros notika zibensturnīri četrās Jaunpils novada apdzīvotajās vietās: Saulē, Viesatās, Levestē, Jaunpilī. Divu dienu garumā tika nodrošinātas atrakcijas futbola gaisotnē, kā arī iespēja mainīt un dāvināt futbola inventāru. Jaunpilī dzīvojis un sporta gaitas sācis Jurgis Žuburs (Kazmins), kurš spēlējis Latvijas virslīgas futbola klubā "Jūrmala". 2015. gada 12. septembrī atklāts Jaunpils futbola laukums. Šā paša gada 20. oktobrī atklāts atjaunotais sporta laukums Levestē.

Arvien aktīvāk savu darbību piesaka **loka šāvēji**, kas organizē Baltijas čempionātu. Loka šaušanas aizsācējs Jaunpilī bija Kaspars Sīmanis, viņš ir labāko Latvijas loka šāvēju skaitā. 2008. gadā tika atklāta Aizupju moto trase. Aktīvi darbojas arī šautriņu metēji, nūjotāji, motosporta entuziasti. Jaunpilī bijusi arī spēcīga orientēšanās grupa, kurā startējuši – N. Kronbergs, L. Kronberga, L. Kurmahere, G. Jubiņš, A. Jakovela, E. Valaine, M. Jēkabsons.

Viens no demokrātiskākajiem sporta veidiem ir **novuss**, kas arī iekļauts Jaunpils spartakiādes norisēs. 2012. gadā tika nodibināts novusa klubs "Jaunpils", kura vadītājs ir Ē. Strautiņš. Novusa kluba dalībnieki aktīvi piedalās dažāda līmeņa sacensībās, arī paši organizē turnīrus Jaunpilī. Aktīvākie novusisti ir Ē. Strautiņš, A. Bremanis, Gulbis, Arājs, E. Butkevičs, A. Zambergs. 2017. gada 22.-23. jūlijā Liepājas olimpiskajā centrā norisinājās Pasaules kausa izcīņas 6. posms novusā, kurā startēja Ē. Strautiņš un E. Butkevičs.

2016. gada maijā Jaunpilī tika dots starts novada jaunveidotajam **skriešanas seriālam**, kurā aicināti piedalīties ikviens interesents. Tā ir iespēja visas sezonas laikā attīstīt skriešanas prasmes, uzlabot sportiskos rādītājus un veselību. Skriešanas laikā ir iespēja izbaudīt Kartavu kalna takas un skriet visai ģimenei, kopīgi krājot noskrietos kilometrus.

Ir atsevišķi sporta veidi, kuri jaunpilnieku interesi piesaistījuši pēdējos gados. 2017. gadā notika "Vasaras kauss" kērlingā, kurā no Jaunpils startēja komanda "Versija", kuras kapteinis bija A. Bremanis.

Jaunpilī sportoja un sportos. Sporta vēsture turpinās!

Vēsturisko informāciju sagatavoja Jaunpils muzeja vadītāja Līgija Rutka un krājuma glabātāja Zinta Arīka.

LĪVĀNIEŠIEM SPORTOT NEAPNĪK

Līdz 13. gadsimta sākumam tagadējā **Līvānu teritorija** atradās Jersikas ķēniņvalsts sastāvā. Arheoloģiskie atradumi liecina, ka šeit pie senā vikingu Daugavas ūdensceļa atradies pilskalns ar apmetni. Uzskata, ka šeit varētu būt bijis Lepenes jeb Lepones pilsnovada centrs. Iespējams, ka Livonijas krusta karu laikā ap 1273. gadu Līvānos notika kauja ar lietuviešiem pie Dubnas (Dubenā). 1289. gadā Dubnas pils pieminēta kā arhibīskapa vasaļa Johana no Bardevišas īpašums. 1533. gadā Rīgas arhibīskapa vasalis Līvens šeit dibināja miestīņu, no viņa vārda esot cēlies vietas nosaukums (Lievenhof). Tomēr Līvāni dēvēti arī citos līdzīgos vārdos (Limehnen, Libenen, Livenen). Pēc Livonijas konfederācijas sabrukuma Līvāni nokļuva Livonijas Pārdaugavas hercogistes, vēlāk Inflantijas vaivadijas sastāvā. Līvānu muiža no 1677. gada piederēja poļu magnātam Leonardam Pocijam, kas 1678. gadā Līvānos uzcēla koka baznīcu, ko 1685. gadā Latgales bīskaps Nikolajs Poplavskis konsekrēja kā Svētā Ercenģeļa Miķeļa baznīcu. Pēc Latgales pievienošanas Krievijas impērijai (1772) Līvāniem 1824. gadā piešķīra miesta tiesības. Miests strauji attīstījās pēc Rīgas-Dinaburgas dzelzceļa atklāšanas 1861. gadā. Reizē atklāja arī jaunu mūra baznīcu, tās būvniecību atbalstīja Krustpils pils barons Korfs, kam šajā laikā piederēja arī Līvānu muiža. 1872. gadā barons N. Korfs Līvānos uzcēla celulozes fabriku, bet ap 1887. gadu Jūliuss Fogess nodibināja stikla fabriku.

Par sportu pirmie ieraksti atrodami no 1932. gada. 31. jūlijā Līvānu sporta svētkos piedalījās Jēkabpils, Viesītes, Daugavpils un Rīgas nodaļu sportisti. Startēja 100 sportisti vieglatlētikā, notika futbola mačs Līvāni - Daugavpils. Ar 2:0 uzvarēja Līvāni. Arī 1936. gada jūnijā notika plaši sporta svētki.

1937. gada 28. februārī uz Silavu ezera rīkoja zirgu rikšošanas sacīkstes. Piedalījās 29 zirgi no Līvānu, Vīpes, Ungurmuižas u.c. pagastiem. Pulcējās 150 skatītāji.

1938. gadā atklāja Daugavpils aizsargu pulka sportistu nometni. Sportistus apmācīja vieglatlētikā, peldēšanā, basketbolā, volejbolā, futbolā. 1939. gada jūnijā pie Meža skolas atklāja "Olimpiādi", kurā piedalījās Daugavpils aizsargu pulka sportisti. Norisinājās sportistu apmācība un sporta spēles, vēroja 1000 skatītāju. Notika jāšanas sacensības pie Dubnas ūdensdzirnavām. Piedalījās Daugavpils aizsargu pulka 1. un 2. eskadrona labākie jātnieki. sacensības bija individuālas ar jāšanu pāri šķēršļiem.

1941. gada februārī notika komjauniešu organizētās sacensības krosā, piedalījās 263 dalībnieki. Līvānu basketbolisti piedalījās basketbola zibensturnīrā Lielvārdē, startēja Līvānu, Jumpravas, Baldones, Rīgas, Jelgavas komandas.

1942. gada nodibināta Līvānu sporta biedrība, treniņus sākuši vieglatlēti, basketbolisti, volejbolisti. Basketbola turnīrā piedalījās Neretas, Krustpils, Daugavpils un spēcīgā Universitātes sporta vienība. Līvānu sporta biedrība ir viens no spēcīgākajiem sporta centriem provincē. Basketbolisti ir stiprākie Latgales apriņķī. Biedrība rīko sporta svētkus ar plašu vieglatlētikas programmu.

1943. gadā Līvānu biedrībā turpināja attīstīt vieglatlētiku, basketbolu, volejbolu. Līvāni ir vienīgā Latgales pilsēta, kurā basketbolu spēlē sievietes. Basketbola zibensturnīrā startēja pat divas sieviešu komandas. Ziemā notika sacīkstes 18 km slēpošanā. Vasarā biedrību meistarsacīkstēs desmitcīņā vīriešiem un pieccīņā sievietēm piedalījās Daugavpils un Līvānu SB. Desmitcīņā uzvarēja līvānieši, pārspējot daugavpiliešus par 700 punktiem, sievietēm pieccīņā piedalījās tikai līvānietes. Daugavpilietis J. Prēdelis laboja Latgales rekordu vesera mešanā.

Pēc Otrā pasaules kara kādu laiku Līvānu sporta dzīvī ir sastingums. 1957. gadā T. Šteinberga vadībā plašas jauniešu masas spēlē galda tenisu. 1960. gadā notiek motociklistu veiklības braucieni. 1970. gadā Latgales kausa izcīņā basketbolā piedalās Daugavpils, Gulbenes, Preiļu, Alūksnes un Madonas komandas. Gan sieviešu, gan vīriešu konkurencē uzvar līvānieši. Svarcelšanas sacensībās klasi rāda Pēteris Liepnieks un Vilis Cīrulis.

1971. gadā Līvānos strauji attīstās dambretes spēle. Sporta biedrības "Vārpa" dambretes čempionātā uzvar D. Lazdāne un A. Jansone. Dambretes pirmsākumi ir no 1966. gada, kad jaunie dambretisti

uzvar pionieru sacensībās. Tie bija Gunārs Zālītis, Jānis Beķeris, Ilmārs Visockis, Dzidra Lazdāne. Vēlāk pievienojās Jānis Daugavietis, Māris Kalvāns, Edvīns Rusiņš, Gunta Daugaviete, Dzintra Šmukste, Maija Kulakova. Preiļu rajona XI sporta spēlēs iestāžu un uzņēmumu grupā Līvānu stikla fabrika izcīna trešo vietu, bet Līvānu bioķīmiskā rūpnīca ceturto vietu. Anna Ivbule kļūst par trīskārtēju sporta spēļu čempioni. Līvānieši sāk nodarboties ar svarcelšanu un orientēšanās sportu.

1974. gadā Līvānu pilsētas spartakiāde notiek ziemā un vasarā – vienpadsmit sporta veidos. Fizikultūrieši startē dambretē, šahā, novusā, virves vilkšanā, galda tenisā, volejbolā, basketbolā, maksķerēšanā, krosā, GDA ziemas un vasaras daudzciņās.

1975. gadā Līvānu pilsētas izpildkomiteja apstiprina vasaras spartakiādes nolikumu septiņos sporta veidos: rokasbumbā, šaušanā, virves vilkšanā, zvejā, GDA daudzciņā, Maija svētku stafetē. Jersikas pilskalnā notiek tūristu salidojums ar ieceri sekmīgi sagatavoties XVIII republikas tūristu salidojumam. Notiek peldēšanas sacensības. Līvānu bioķīmiskā rūpnīca atklāj sporta spēļu laukumus tenisam, volejbolam, rokasbumbai, basketbolam un rīko sporta svētkus. Basketbola kausa izcīņā, ko rīko Līvānu bioķīmiskā rūpnīca, otro gadu pēc kārtas uzvar rūpnīcas komanda "Bioķīmiķis".

1976. gadā Jersikas pilskalnā notiek Latgales zonas automoto amatieru rallijs iesācējiem. Automoto tūristu salidojumā Rušona-76 startē 33 motociklistu ekipāžas, Preiļu rajona sporta spēlēs iestāžu grupā pirmo vietu izcīna Līvānu bioķīmiskā rūpnīca, 2. vietu Līvānu stikla fabrika. Republikas krosā uzvar Maija Ārsmeniece un Jānis Važņevičs.

1977. gadā Līvānos sākas moto ēra. Tiek organizētas sacensības "Zelta mopēds". 1978. gadā Līvānos notiek Latvijas PSR pusfināls "Zelta mopēds". Sekmīgi starti padevušies vieglatlētiem, kuri ierindojas republikas desmit labāko vieglatlētu sarakstā. Maija Ārsmeniece 1500m, Jānis Važņevičs 1500m, 5000m, Roberts Mālnieks 3000m, 5000m, Ēvalds Lavrentjevs 5000m un 10000m soļošanā. Pilsētā strauji aug volejbola popularitāte.

1979. gada laurus plūc bokseri. Titulētākais sportists V. Nikitins. Pirmo reizi vēsturē notiek zemūdens peldētāju maratons. Peld pa Daugavu no Līvāniem uz Rīgu. Peldējums aizņem četras dienas.

1980. gada Līvānu boksa sekcija startē Vissavienības mērogā. A. Beļeckis izcīna trešo vietu. Salas mototrasē tiek izcīnīts kauss "Stikls-81". Startē 28 komandas un uzvaru izcīna Māris Salenieks. 1982. gadā Līvānu stikla fabrikā tiek dibināta motosekcija. Līvānu basketbols aug līdz ar Līvānu eksperimentālo māju būves komandu. Komanda startēja C, B, A grupās. Uzplaukumu basketbols piedzīvo ar spēlējošā trenera Nikolaja Romaņenko ienākšanu Līvānos. Vissavienības skrējēju dienā piedalās 370 dalībnieku.

1983. gadā Līvānu bioķīmiskā rūpnīca organizē "Bioķīmika kausu" klinšu kāpšanā. Visas ar tūrismu saistītas aktivitātes, tūrisma tehnikas sacensības, kategoriju pārgājienus kalnos organizē Līvānu bioķīmiskās rūpnīcas tūrisma sekcija. 1984. gadā notiek vērienīgas moto sacensības. Piedalās 43 komandas ar 217 dalībniekiem. 1984. gadā aizsākas tradīcija šaha mačam "Pļaviņu kauss" Pļaviņas-Līvāni. Ar laiku Līvānos tiek kultivēts teikvando sporta veids, kuru trenē Jānis Grāveris. Sēdvolejbolu Līvānu pilsētā iedzīvina Solvita Ziemeļe. Šis sporta veids piemērots interesentiem ar īpašām vajadzībām. Sporta dzīve Līvānos kūsā. Katra sporta veida priekšgalā ir cilvēks-lokomotīve, entuziasts, kuram tas rūp.

Īpaši gribētos pakavēties pie sporta karalienes **vieglatlētikas**. Pēc Pirmā pasaules kara Latgalē bija trīs lielākie sporta centri: Daugavpils, Līvāni un Rēzekne. Kā daudzi miestieši un pilsētas tālaika Latgalē, Līvānu iedzīvotāju struktūras ziņā bija internacionāla pilsēta (miests). 1931. gadā pavasarī Krustpils novada sacīkstēs vieglatlētikā piedalījās līvānietis Alberts Ūbelis. Viņš uzvarēja trijās disciplīnās: augstlēkšanā, tāllēkšanā un diska mešanā. Pēc Pirmā pasaules kara viņš bija Līvānu ekonomiskā tehnikuma direktors. 1931. gada tika ierādīts zemes gabals sporta laukuma celtniecībai Uzvaras ielā. Līdz vasaras sākumam stadionu uzcēla ar vieglatlētikas sektoriem, futbola laukumu un solu rindām skatītājiem. Rudenī notika vieglatlētikas sacensības. Tālaika populārākie vieglatlēti Jānis Balcers un Alberts Ūbelis sasniedza labākos rezultātus. J. Balcers bija viens no spēcīgākajiem tāllēcējiem Latvijā. Ar rezultātu 6,67 m viņš uzvarēja Latgales apgabala meistarsacīkstēs (otrs gada labākais rezultāts Latvijā). Dažas sacensības notika kara gados. Māsām Graudiņām teicami rezultāti augstlēkšanā un pieccīņā. PSRS Nopelniem bagātais sporta meistars Pēteris Zeltnis Līvānos savā

jaunībā 10 000 m soļojumu veica 44 minūtēs 37 sekundēs, kas tolaik bija labākais sasniegums pasaulē. Pēc kara, kad sporta laukums jau bija sapostīts, interese par sporta karalieni jaunatnē nerima. Dibināja pirmos fiziskās kultūras kolektīvus. Daugavpils aprīņķī par vienu no spēcīgākajiem kļuva Līvānu ekonomiskā tehnikuma kolektīvs. 1947. gadā, pirmajās lielajās sacensībās pēc kara, piedalījās Līvānu ekonomiskā tehnikuma komanda. Tika izcīnīta otrā vieta, kas bija lielisks sasniegums tik lielā konkurencē. Labākie vieglatlēti pēc kara (1945.-1950.g.) Līvānos bija Ādolfs Saulītis, Jānis Smilgdrīvs, Juris Vaskinovičs. 1947. gadā Rīgā A. Saulītis kļuva par Latvijas PSR čempionu diskā mešanā. Viņš bija arī lielisks volejbolists. Piecdesmitajos gados izvirzījās jauni līderi: Pēteris Švirksts un Jānis Prodišķis. Viņi bija vieni no labākajiem vieglatlētiem Latvijā sporta biedrībā "Vārpa". Švirksts pārstāvēja republiku starptautiskajās lauku jaunatnes sacīkstēs Bulgārijā un izcīnīja pirmo vietu diska mešanā. Prodišķis bija Vidusāzijas republiku spartakiādes uzvarētājs desmitcīņā un Uzbekijas PSR eksrekordists šajā disciplīnā. Leontīne Vītola un Gunārs Jānis Mīkulis vieglatlētikā pirmos startus aizvadīja Līvānu ekonomiskā tehnikuma komandā.

Leontīne Vītola ir titulētākā Līvānu vecmeistare, Eiropas eksrekordiste 400m skrējienā. Daudzkārtēja pasaules un Eiropas vieglatlētikas veterānu čempionātu godalgoto vietu ieguvēja. Latvijas rekordiste 100m 70+ 16,5, 75+ 18,06, 200m 70+ 35,83, 75+ 37,24, 80+ 41,95, 400m 70+ 1:16,71, 75+ 1:24,39, 80+ 1:34,40, 800m 75+ 3:35,0, tāllēkšanā 65+ 3,86, 70+ 3,63, 75+ 3,08, 80+ 2,83.

Gunārs Jānis Mīkulis spēlēja volejbolu un futbolu, soļoja un skrēja, orientējās, spēlēja šahu un dambreti. Starptautiskajā mērogā izcīnīja dažāda kaluma medaļas komandu soļošanā pasaules un Eiropas čempionātos vieglatlētikā veterāniem, veidoja soļotāju komandas starptautiskajiem startiem.

Māritei Kozlovskai pirmais starts, pārstāvēt veterānu saimi, bija 1986. gada vasarā Valmierā, pārstāvēt Preiļu rajonu līdz pat 1998. gadam. Starptautiskajā arēnā sāka startēt 1990. gadā Eiropas čempionātā Budapeštā. Starptautiskajās sacensībās visvairāk godalgu izcīnīts tāllēkšanā, joprojām Māritei pieder Latvijas rekords tāllēkšanā grupā 45+ 5,21, kas sasniegts 1996. gadā Talsos. Latvijas rekordi

ir sasniegti 100m 65+ 15,80, 200m 50+ 29,49, 60+ 32,32, 65+ 32,56, 400m 55+ 1:08.94, 60+ 1:11,5, 65+ 1:13,36, 800m 55+ 2:37,43..

Vladimirs Poļakovs kā vecmeistars starptautiskajā arēnā startējis no 2006. gada. Pirmais panākums izcīnīts Eiropas veterānu čempionātā vieglatlētikā Polijā Poznaņā trīssoļlēkšanā - sudrabs. 2008. gadā Eiropas veterānu čempionātā vieglatlētikā 3. vieta augstlēkšanā, 2009. gadā pasaules veterānu čempionātā Somijā, Lahti 3. vieta trīssoļlēkšanā, 2013. gadā Pasaules meistarību spēlēs Itālijā Turīnā 1. vieta trīssoļlēkšanā un augstlēkšanā, 2014. gadā pasaules veterānu čempionātā Ungārijā Budapeštā 2. vieta augstlēkšanā, 2015. gadā Eiropas meistarību spēlēs Francijā Nicā 2. vieta augstlēkšanā.

Juris Lebedoks stadionā atgriezās pēc 25 gadu pārtraukuma 2010. gada 4. jūlijā 47. LSVS sporta spēlēs. Pasaules meistarību spēlēs medaļa Turīnā, 3. vieta tāllēkšanā 60+ 5,16m. Labākais sasniegums 2015. gadā Eiropas meistarību spēlēs Nicā 2. vieta tāllēkšanā 60+ 5,28m. Tas lāva 2015. gadā World Masters Athletics rangā ieņemt piekto vietu.

Sagatavoja Mārīte Vilcāne, izmantojot Līvānu novada bibliotēkā pieejamos materiālus.

Mārīte Vilcāne

LUDZAS NOVADS

VITĀLIJA UZVARAS GADU GARUMĀ

Ludzas novada komanda veterānu mačos piedalījās dažādās disciplīnās: handbolā, volejbola, futbolā, hokejā un vieglatlētikā. Sporta spēļu laukumos mūsējiem veicās ar mainīgiem rezultātiem. Par handbolu var teikt, ka sieviešu un vīriešu komandas gandrīz katrās sacensībās ieņem godalgotās vietas. Futbolā un volejbolā veiksmē atnāk retāk.

Vīriešu 35+ handbola komanda.

Sieviešu 30+ handbola komanda.

Ludzas novads ļoti lepojas ar slaveno veterānu vieglatlētiku, volejbolā, galda tenisā **Vitāliju Iljenkovu**.

V. Iljenkovs dzimis 1944. gada 27. martā Ludzas rajonā. Piecu gadu vecumā kopā ar ģimeni 1949. gadā